

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.137/2022/4.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: dr. Groó Judit ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: alperes, alperes címe.

Az alperes képviselője: Fülöp Tamás Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe.

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 33.P.20.529/2021/11.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak – az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára – 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes egy operaházi dolgozókat tömörítő szakszervezet, amelynek képviselője személyl elnök. Az alperes az Operaház főigazgatója. A felperes – nyilvánosan, illetve az alperes megkeresésével – többször kifogásolta a Magyar Állami Operaházban, az Erkel Színházban és az Eiffel Műhelyházban fennálló helyzetet, munkakörülményeket.

[2] 2020. november 26-án a magyarnarancs.hu internetes oldalon „A próbák azonnali leállítását követelik a Napkirályt játszó főigazgatótól az Operaházban” címmel cikk jelent meg, amely arról számolt be, hogy a koronavírus terjedése ellenére az Operaház főigazgatója nem állította le teljeskörűen a próbákat. Az írás kitért arra, hogy a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete és az felperes is követelte a próbák és a színpadi tevékenységek azonnali leállítását a főigazgatótól. A cikk az alábbiakat is tartalmazta:

[3] "Rémisztő a helyzet. Jelenleg a »Veszedelmes éden« főpróbahetében tartunk, reggel 8-tól este 7-ig folyamatosan dolgozik a stáb a Bánffy-teremben, mintha nem is venné senki tudomásul, hogy közben emberek százai halnak meg naponta" – írta egy hete alperesnek a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete és az felperes a próbák és a színpadi tevékenységek azonnali leállítását követelve a Dalszínház főigazgatójától."

[4] 2020. november 27-én az alperes az origo.hu internetes oldalon a Magyar Narancsban előző nap megjelent cikk egyes kijelentéseire részletesen reagálva írást jelentetett

meg „Maximálisan a minimumra, avagy a Magyar Narancs és a velük élő személy⁴” címmel, „alperes szerint az Opera – 158. levél” alcímmel, mely az alábbiakat tartalmazta:

[5] „Édes Néném,

miért Önnek küldöm, amit a Magyar Narancsnak szánok? Egyrészt, mert így is eljut, másfelől, mert talán ott át se vennék. És hol volna a szabad média, a sokoldalú tájékoztatás, a hallgattassék meg a másik fél elve? Október 30-án már megtette a hetilap, hogy elhallgatta az Opera válaszát, amelyet pedig ő maga kért számos témában, hát most legalább az olvassa, akinek számára a köznévi értelmű narancs talán gömbölyű, de az Opera tűz alatt tartása, a destruktív szakszervezetekkel való elvtelen és igaztalan cinkosság nem az. Minden balos magyar szakszerv ösatya, személy⁴ volt állítólag olyan rinocéroszbőrű, hogy Kádár mellől negyven éven át eltávolítani nem lehetett, még megsérteni se. Ezt a céltudatosságot nem tudom tisztelni. Hozzá méltóak a maiak, akiket gyűlölet és nonstop kombattáns hajlam vezet - érdekképviseltek, akiknek arcán ez a poetica: »Maximálisan a minimumra!«

2020. november 26-án délben az alábbi »cikk« (valójában egy szakszervezeti sérelemlevél átírat) jelent meg a Magyar Narancs online felületén, személy⁵ »tollából«. Nézzük csak – kommentárok tölem.

»Rémisztő a helyzet. Jelenleg a 'Veszedelmes éden' főpróbahetében tartunk, reggel 8-tól este 7-ig folyamatosan dolgozik a stáb a Bánffy-teremben, mintha nem is venné senki tudomásul, hogy közben emberek százai hálnak meg naponta« – írta egy hete alperesnek a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete és az felperes a próbák és a színpadi tevékenységek azonnali leállítást követelve a Dalszínház főigazgatójától.

Micsoda hatásvadász felütés! Pedig annyira azért nem ijedős ám szakszervezeteink két nyugdíjas kibice (egyikük vasutas, sosem dolgozott az Operában, másikuk aktív pályafutása röpké negyedszázada ért véget), hogy naponta 2-3 levélben ne követeljen valamit. Ha rájuk hallgatunk, nem utazunk a Kárpát-Haza Opera Túrára a határon túli magyarokhoz, mert rosszak a buszok, gyatra a szállás és sok a medve (!), nem játsszuk el a Bánk bánt New Yorkban, mert nem kötelezhetünk családos embereket turnéra (!), nem nyitjuk újra az Erkel Színházat, mert életveszélyes (!), nem építjük fel az Eiffel Műhelyházat, mert messze van a várostól (!) és nem is használjuk, mert nincs használatba vételi engedélye (!), nem vesszük fel pár hete a Sába királynője operafilmet, mert éhezettük az énekkart (!). És nem vezetjük be a közreműködési díj nevű illetményelemet – ezzel az volt a bajuk, hogy nem ők harcolták ki, hanem az Opera magától adta a dolgozóknak. De ott tartunk most is, hogy »rémisztő a helyzet«, és ezzel keresik meg a Magyar Narancs nevű sajtóterméket, amely mintha az Opera szakszervezetének üzemi harsonája volna, már sokadik alkalommal rohan ellenőrizetlen információkat világgá kiütni. Még hogy ne lenne szabad a magyar sajtó(prés)! Mi az, hogy! Nagyon is!”

[6] A felperes felhívta az alperest arra, hogy az origo.hu oldalon megjelent cikkét igazítsa helyre a felperes által megfogalmazott nyilatkozat közzétételével. Az alperes a helyreigazítástól azzal az indokkal zárkózott el, hogy cikkben szereplő állításai nem tekinthetők jogsértőnek.

[7] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg; az alperes a saját cikkében valótlanul és jogsértően állította a felperessel összefüggésben, hogy „Ha rájuk hallgatunk, nem utazunk a Kárpát-Haza Opera Túrára a határon túli magyarokhoz, mert rosszak a buszok, gyatra a szállás és sok a medve (!), nem játsszuk el a Bánk bánt New Yorkban, mert nem kötelezhetünk családos embereket turnéra (!), nem nyitjuk újra az Erkel Színházat, mert életveszélyes (!), nem építjük fel az Eiffel Műhelyházat, mert messze van a várostól (!), és nem is használjuk, mert nincs használatba vételi engedélye (!), nem vesszük fel pár hete a Sába királynője operafilmet, mert éhezettük az énekkart (!). És nem vezetjük be

a közreműködési díj nevű illetményelemet.”, és ezzel megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően adjon elégtételt akként, hogy a saját neve alatt az alábbi szöveggel nyilatkozatot tesz közzé ugyanazon a médiafelületen, azaz az origo kultúra rovatában: „2020. 11. 27-én megjelent írásomban félreérthetően és valótlánul fogalmaztam akkor, amikor azt állítottam a szakszervezetekkel kapcsolatban, hogy: Ha rájuk hallgatunk, nem utazunk a Kárpát-Haza Opera Túrara a határon túli magyarokhoz, mert rosszak a buszok, gyatra a szállás és sok a medve (!), nem játsszuk el a Bánk bánt New Yorkban, mert nem kötelezhetünk családos embereket turnéra (!), nem nyitjuk újra az Erkel Színházat, mert életveszélyes (!), nem építjük fel az Eiffel Műhelyházat, mert messze van a várostól (!), és nem is használjuk, mert nincs használatba vételi engedélye (!), nem vesszük fel pár hete a Sába királynője operafilmet, mert éhezettjük az énekkart (!). És nem vezetjük be a közreműködési díj nevű illetményelemet – ezzel az volt a bajuk, hogy nem ők harcolták ki, hanem az Opera magától adta a dolgozóknak. Fenti állításaim során meggondolatlanul nem ügyeltem arra, hogy azok a fenti összefüggésben azt az üzenetet közvetítik az olvasó felé, hogy a szakszervezetek az én állításaimmal egyező kijelentéseket tettek, illetve szándékosan nem a dolgozók érdekében járnának el.” Kérte az alperes kötelezését felmerült perköltségének megfizetésére.

[8] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:45. § (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdés a), c) pontjára és a 2:52. § (1) bekezdésére alapította.

[9] Érvélese szerint az alperes közléseiben szándékoltan és cinikusan a felpereshez kapcsolt olyan tényállításokat, amelyek valótlánok, a szakszervezet megítélésével kapcsolatban olyan üzenetet közvetített, amely a dolgozók érdekképviselését ellátó felperes és az érintett munkavállalók viszonyában beláthatatlan negatív következményeket vont maga után. Az alperes azzal, hogy valótlán tényállításai okaként a felpereshez köthető valótlán indokokat jelölt meg, azt a hamis látszatot keltette, mintha azok a felperestől származnának.

[10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítását célozta. Hangsúlyozta, hogy írásának egyértelmű és jól felismerhető műfaja irodalmi, akár fiktív eszközökkel élő publicisztika. A kifogásolt szöveg „szakszervezeteink”-re, azaz több szakszervezetre és két természetes személyre – nevük és szakszervezetben betöltött tisztségük megjelölése nélkül – tartalmaz utalást, ezért a felperes iratellenesen és valótlánul kelti azt a látszatot, mintha valamennyi állítás kifejezetten a személyére vonatkozna, nem tér ki arra, hogy az egyes szakszervezetek mely közlések tekintetében érintettek.

[11] Utalt arra, hogy önmagában az, hogy egy közlés egy jogi személy érdekében eljáró természetes személyt a jogi személy érdekében történő eljárásával összefüggésben érint, nem alapozza meg a jogi személy személyiségi jogi igényét. A kereset kizárólag a szakszervezetek körében eljáró természetes személyekre utal, a felperesre nézve közlést nem tartalmaz.

[12] Álláspontja szerint a felperes a kifogásolt szöveget nyelvtani/mondatszerkezeti téren is átalakította: annak alanya a többes szám első személyű „mi”, állítmánya pedig az alany feltételes módba helyezett magatartásai, így a szöveg helyes értelmezése szerint azt közli, hogy az alany „mit tett volna”, ha a szakszervezetek nevében eljáró személyekre hallgatott „volna”.

[13] Kiemelte, hogy a felperes által előadott tényállítás és a kereseti kérelem egymással ellentétes, mert míg okfejtésében az alperes „állítására” hivatkozik, addig kereseti kérelmében a „félreérthetően és valótlánul fogalmaztam” és az „azt az üzenetet közvetítik az olvasó felé” fordulatokat használja.

[14] A közszereplői minőség és a közügyekkel kapcsolatosan megengedett viták tartalma tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlatát idézte {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat}. Érvelése szerint a felperes a közügyekkel foglalkozó országos sajtónyilvánosság rendszeres, saját akaratán alapuló szereplője, így közéleti szereplőnek minősül, alperes publicisztikája pedig egy korábban már az országos sajtóban megjelent, ekként közüggé vált témakörrel kapcsolatban jelent meg. Rámutatott, hogy közéleti vitában a kritikai elem, a bírálati jelleg olyan jellemzők, amelyek még akkor is véleménnyé teszik a közlést, ha az tényállításként túlzó, így ilyen tartalma objektív eszközökkel nem bizonyítható. Amennyiben a vita során nem önálló tényállítások, hanem vélemények hangoznak el, a személyiségi jogi szempontú vizsgálatnak azok alapját képező tények vizsgálatára kell kiterjednie.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 forint perköltséget, valamint az államnak 36.000 forint illetéket.

[16] Alkalmazott jogszabályként ismertette a Ptk. 2:42. § (1) bekezdését, a 2:44. § (1)-(3) bekezdését, valamint a 2:45. § (2) bekezdését. Irányadónak tekintette a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 12. számú állásfoglalását, valamint az értelmezési szempontok körében az Alkotmánybíróságnak a véleménynyilvánítási jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival foglalkozó gyakorlatát {30/1992. (V. 26.) AB határozat, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat [13] bekezdés, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, 3001/2018. (I. 10.) AB határozat}.

[17] A Kárpát-Haza Opera turné és a New York-i Bánk Bán turné utazási, elhelyezési körülményei, az Erkel Színház felújítási munkálatai, az Eiffel Műhelyház parkolási lehetőségei, hatósági engedélyei, a Sába királynője operafilm forgatásán nyújtott ellátás, valamint a közreműködési díj bevezetése tekintetében meghallgatott tanú1, tanú2, tanú3, tanú4, tanú5, tanú6 és tanú7 tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a felek közötti súrlódás folyamatos, a felperes a tagjai képviseletében több alkalommal is kifogást nyújtott be az Operaháznak, illetve az alperesnek.

[18] A Kárpát-Haza Opera Turné tekintetében a felperes maga sem vitatta, hogy a buszok állapotát kifogásolta, azonban azt igen, hogy a szállás és a sok medve miatt ne akartak volna utazni. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az előbbieknak nincs jelentősége, mert az alperes a kifogások alapján írta meg a cikkét, amelyben véleményét közölte, illetve abban azt a következtetést vont le, hogy a művészek – a felsorolt okokra figyelemmel – a Kárpát-Haza Opera Turnéra nem utaztak volna el. Hasonló következtetésre jutott a Bánk Bán New York-i előadása, az Erkel Színház újrainyítása, az Eiffel Műhelyháznál történő parkolás, valamint a Sába királynője című operafilm forgatásával összefüggésben megfogalmazott közlések tekintetében is, amelyek mind a peres felek közötti korábbi vitákra vezethetők vissza és az alperesnek a felperes kifogásaira, illetve a Magyar Narancsban megjelent cikkekre adott reakcióinak tekintendők. A közreműködési díj tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy arról munkajogi perben kell döntenie és személyiségi jogi per tárgya nem lehet.

[19] A perköltség viselésre vonatkozó rendelkezéseket a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1) bekezdésére és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontjának rendelkezéseire alapította. A pereszes felperest kötelezte a per tárgyi illetékfeljegyzési jog hatálya alá tartozó jellege folytán felmerült eljárási illeték megfizetésére is.

[20] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett és a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, keresetének helyt adó döntés meghozatalát. Kérte az alperes kötelezését a perköltség megfizetésére.

[21] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) bekezdésére, valamint a 369. § (3) bekezdés *a)*, és *c)* pontjára alapította.

[22] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan. A bíróság a bizonyítás eredményét indokolásában a tanúk vallomására „alapította és szűkítette le okszerűtlenül”, majd ebből a jogsértés megvalósulásának hiányára vont le hibás következtetést. Egyik fél sem vitatta a köztük felmerült nézeteltérést, arról a meghallgatott tanúk is egyezően számoltak be, azonban azt egyetlen tanúvallomás sem támasztotta alá, hogy a felperes az alperes jogsértő közléseivel egyező álláspontot képviselt. Az elsőfokú bíróság mellőzte annak vizsgálatát, hogy az alperes közlései azáltal nyerték el jogsértő jellegüket, hogy azokat az alperes szándékosan valótlan mondatszerkesztési eszközzel és tartalommal jelenítette meg.

[23] Az elsőfokú bíróság elmulasztotta a tényleges jogsérelem vizsgálatát és megalapozatlanul indokolta ítéletét az Alkotmánybíróság 3001/2018. (I. 10.) AB határozatában foglaltakkal. Az alperes a közvélemény alakítására olyan eltúlzott és torzított megfogalmazási eszközt használt, amely alkalmas volt arra, hogy felperes társadalmi és törvényes eljárását elítélendő színben tüntesse fel, a törvényszék pedig nem vizsgálta, hogy e megfogalmazásban volt-e valótlan tényállítás, illetve az alperes a valóságot hamis színben tüntette-e fel. A felperes érvelésének alátámasztására eseti döntésekre hivatkozott (BH221. 2002., BDT1277. 2005., BH169. 1998.).

[24] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes alperesnek a másodfokú eljárás során felmerült költsége megfizetésére kötelezését indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási jogszabályt nem sértett, érdemben helyes ítélete hatályon kívül helyezésének a Pp. 379-381. §-ában megjelölt okai nem állnak fenn, indokolásában megjelölte az irányadó jogszabályokat, eseti döntéseket és az Alkotmánybíróság határozataiban megjelenő jogalkalmazási szempontokat is, az ezekből levont jogi következtetése pedig helytálló.

[25] A tanúbizonyítás szükségletlenségére irányuló hivatkozást ellentmondásosnak tartotta, mivel a felperes képviselője éppen azon körülmények vonatkozásában tudott előadást tenni, amely körülmények feltárására a tanúk meghallgatása irányult. Mind a tanúk vallomása, mind a felperes képviselőjének nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy a felperes valamennyi, cikkben utalt körben kifogást jelzett az alperesnek.

[26] Megítélése szerint különös jelentősége van annak, hogy a közügyekkel összefüggésben tett nyilatkozatai körében az irónia, sőt a valós tényeken alapuló túlzás is megengedett eszköz lehet. Az alperes közlésének ténybeli alapját az eljárásban bizonyította, a magyar nyelv szabályai, a szavak és mondatok jelentése és helyes értelmezése alapján a felperes közlései túlzónak sem tekinthetők.

[27] A fellebbezés alaptalan.

[28] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság teljes terjedelmében, a Pp. 370. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

[30] Helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a kifogásolt közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Az Alkotmánybíróság idevonatkozó ítélezési gyakorlata szerint ugyanis „Amennyiben [...] az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39]}.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó közeletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. „A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit.” {7/2014. (III. 7.) AB határozat [47]}.

[31] Az alperes írása a magyarnarancs.hu internetes oldalon 2020. november 26-án megjelent „A próbák azonnali leállítását követelik a Napkirályt játszó főigazgatótól az Operaházban” című cikkekre reflektált. A magyarnarancs.hu-n közzétett írás azzal foglalkozott – részletesen beszámolva az egyes darabokhoz köthető próbákról, előadásokról –, hogy a koronavírus terjedésére tekintettel a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete és az felperes a zenekari és énekkari próbák, valamint előadások leállítását követelte az Operaház vezetésétől. A felperes szakszervezetet elsődlegesen célja különbözteti meg az egyéb egyesületektől. A szakszervezet ugyanis kifejezetten munkavállalói érdekek védelmére alakul. Megilleti a szervezkedés szabadságának alkotmányos joga, kiemelkedő szerepet játszik a munkafeltételek alakításában való munkavállalói részvétel során. Ennek alapján a felperes fő tevékenysége az Operaház munkavállalóinak érdekképviselése a munkáltatóval, az Operaházzal szemben. A szakszervezeti tevékenységre vonatkozó társadalmi megítélés általános közbeszéd téma, a működés jogi kereteiről, az érdekérvényesítés hatékonyságáról és egyéb jellemzőiről folyamatos társadalmi párbeszéd zajlik. Ennélfogva a cikk témája közügyet érint, és mind a dolgozók egészségével foglalkozó cikk, mind pedig az arra reflektáló perbeli írás is közügyben való megszólalásnak minősül.

[32] E megszólalás egyes elemeinek jogi megítélésénél – ugyancsak az Alkotmánybíróság által alakított gyakorlat szerint – különbséget kell tenni a tények állítása és az értékítéletek között. „Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt” {7/2014. (III. 7.) AB határozat [49]}. Ebből következően pedig „[a] véleménysszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [40]}. Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy bár az értékítéletekhez képest lényegesen eltérő mércék alapján ítélandók meg, a tényállítások is - valósak és valótlanok egyaránt - a szólásszabadság hatálya alatt állnak, és rájuk is vonatkoznak a közügyek vitájának fokozott védelme melletti érvek. „A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne” {7/2014. (III. 7.) AB határozat [49]}.

[33] A sérelmezett közlés tényállítás vagy értékítélet jellegének megállapítása során is az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata ad iránymutatást. „[...] megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. [...] Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönten, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e.” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39-40]}.

[34] Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát, mert „a véleménysszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel

szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása” {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]–[32]}.

[35] Az elsőfokú bíróság által is felhívott – a személyiségvédelmi perekre is irányadó – PK 12. számú állásfoglalás alapján a kifogásolt közlést tartalmazó szöveget nem formális megjelenése, hanem a valóságos tartalmának megfelelően, az általánosan elfogadott jelentése, a kialakult közfelfogás, valamint az átlagos tájékozottságú olvasó értelmezése alapján kell megítélni.

[36] Az alperes írásának műfaja – saját meghatározása szerint is – levél, amelynek fiktív címzettjéhez egyes szám első személyben szól. Elemzi a Magyar Narancs újság online felületén megjelent cikk állításait, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy a koronavírus terjedésével egyidejűleg az Operaházban milyen körülmények között folynak a próbák és színpadi fellépések. Tételezen cáfolja azt az állítást, hogy az egyes előadásokhoz kapcsolódóan nem tartják be a megfelelő járványügyi intézkedéseket és kitér a szakszervezetek kifogásaira is. Mindezek alapján az alperes írásának témája az egy nappal korábban megjelent cikk, az Operaház járványügyi intézkedéseit és a szakszervezetek tevékenységét elemzi. Mindezen jellemzői a közéleti vita keretében kifejtett vélemény védett tartományába emelik az írást. A munkafeltételek, munkavégzési körülmények körében – válaszolva a korábbi cikkben foglalt állításokra, megjelenített nézetekre – értékeli a Kárpát-Haza Opera Túrát, a New York-i turnét, az Erkel Színház felújítását és az Eiffel Műhelyház megnyitását, a Sába királynője operafilm forgatását és a közreműködési díjakat.

[37] Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások okszerű értékelésével állapította meg, hogy a peres felek között folyamatos volt a súrlódás, a felperes pedig több alkalommal is jelezte kifogásait az alperesnek. Az alperes az ezekkel a kifogásokkal kapcsolatos kritikus véleményét fejezte ki az általa írt fikciós levélben, amelynek kifogásolt közléseit a szövegösszefüggésben vizsgálva az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a szövegben a véleményét fogalmazta meg, a szakszervezetek tevékenységét markáns kritikával illette. A szövegalkotásnál feltételes módot használt, amellyel – az irónia és a szarkazmus eszközével – kifejezte a cselekvés (utazás, újranyitás, felépítés) valamilyen külső körülménytől való függését, azt a fiktív helyzetet leírva, hogy intézményvezetőként mit tett volna, ha a szakszervezetek – felperes által sem vitatott – kifogásaira hallgatva hozta volna meg döntéseit az általa kiemelt esetekben. A sérelmezett közlésekből a témában átlagosan tájékozott olvasótól nem feltételezhető olyan szövegértelmezés, hogy az egyes érdekképviselői összecsapások mögöttiként megjelenített indokok és a levont következtetések a szó szerint a felperestől származó nyilatkozatok.

[38] Az írás egészében vett, az olvasók számára megállapítható mondanivalója az, hogy a főigazgatói tevékenység és a szakszervezeti érdekek gyakran szembe kerülhetnek egymással, és ilyen esetben mindkét oldal szereplői más preferenciák mentén, eltérő szempontok szerint törekednek saját céljaik elérésére. A perbeli írás maga a társadalmi vitában való, klasszikus értelemben vett megszólalás, az előzményi cikkel napirendre vett közügyben kifejtett személyes értékítélet. A médiában megszokott, társadalmi szokássá vált anonimitással szemben a perbeli két sajtómegjelenés arra példa, amikor az ellentétes oldalra került szereplők mindegyike élni kívánt a saját vélemény, érvek kinyilvánításának lehetőségével, ezzel hozzájárulva a közügyről folytatott demokratikus vita lefolytatásához. Ennek az alkotmányos jognak a gyakorlása egyiküktől sem vitatható el.

[39] A keresetben meghatározott közlések összességében a közszereplőnek minősülő alperes ironikus, de nem önkényes és nem indokolatlanul bántó, feltételes módon megfogalmazott véleményét (értékkritikát) közvetítik, amelyet az ugyancsak közszereplő alperesnek tűnie kell. A jóhírnév sérelmét nem eredményező kijelentések az Alaptörvény IX. cikkében garantált véleménynyilvánítás szabadságát élvezik. Annak a körülménynek, hogy az

alperes a szakszervezetekről általánosságban kifejtett kritikája a szöveg elemzése alapján nem feltétlenül vonatkoztatható a felperesre – a sérelmezett közlések jogi minősítésére és a hírnévrontás bizonyíthatatlanságára figyelemmel –, az érdemi döntés szempontjából már nem volt jelentősége.

[40] Mindezen indokokra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

[41] A fellebbezési eljárásban pervesztes felperest a másodfokú bíróság az alperes javára a Pp. 364. § utaló rendelkezése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel 100.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

[42] Az eljárás tárgya miatt a felek az illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesülnek, ezért a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére a pervesztes felperes a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2022. május 10.

dr. Kovács Helga s.k.
s.k.

a tanács elnöke, előadó

dr. Stecbauer Anita s.k.

bíró

dr. Kovaliczky Ágota

bíró